BONDEBAROMETERN 2021

VI-SKOGEN

WE EFFECT

Omslagsfoto: Rosa Can arbetar som jordbrukare i Guatemala, ett av de länder i världen som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Foto: Claudio Vasquez Bianchi

Klimatkrisen hårt slag mot småskaliga bönder – men de saknar stöd

Bondebarometern, som genomförs för första gången i år, 2021, granskar hur småskaliga bönders lokala organisationer i utvecklingsländer ser på klimatförändringarna och sina medlemmars förmåga att hantera dem. 38 organisationer medverkade i studien. Tillsammans organiserar de 3,4 miljoner småskaliga bönder.

Än mindre inkomster och svårare att betala för skola och sjukvård. Småskaliga bönder i utvecklingsländer drabbas svårt av klimatkrisen, men de får litet eller saknar helt stöd från sina regeringar att hantera krisens effekter. Svårast är situationen för kvinnor. Det visar We Effect och Viskogens nya globala studie "Bondebarometern".

Alla 38 organisationer som svarat menar att de upplevt förändringar i klimatet senaste 15 åren. De säger att det blivit allt svårare att förutse när de livsviktiga regnen, grunden för jordbruket, ska komma eller hur intensiva de blir. När regnen inte kommer som de ska upplever bönderna allt längre perioder av torka och ökat antal översvämningar.

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt problem för småskaliga bönder. Samtliga bondeorganisationer som svarat på enkäten vittnar om minskade skördar och sämre kvalitet på skörden. Effekten blir i sin tur att bönders redan mycket begränsade inkomster minskar ytterligare när skördarna blir minde och sämre. Nästan samtliga (33 av 38 organisationer) säger att deras medlemmar har eller har haft brist på mat, trots att de själva är bönder. Många svarar också att deras medlemmar tvingas lämna familjen för att arbeta på annan ort och fått det svårare att betala för skolgång och sjukvård.

Barometern visar att de småskaliga bönderna – och bondeorganisationerna som stödjer dem – saknar tillräcklig kunskap och kapacitet att hantera klimatförändringarnas effekter. Särskilt kvinnors möjlighet att hantera klimatförändringarnas effekter påverkas negativt av begränsade rättigheter kring att äga och bruka mark. Majoriteten av organisationerna (25 av 38) uppgav vidare att de eller deras medlemmar inte får något klimatstöd från regeringen i sina respektive länder.

Figur 9: Förändringar i klimatet senaste 15 åren enligt Bondebarometern

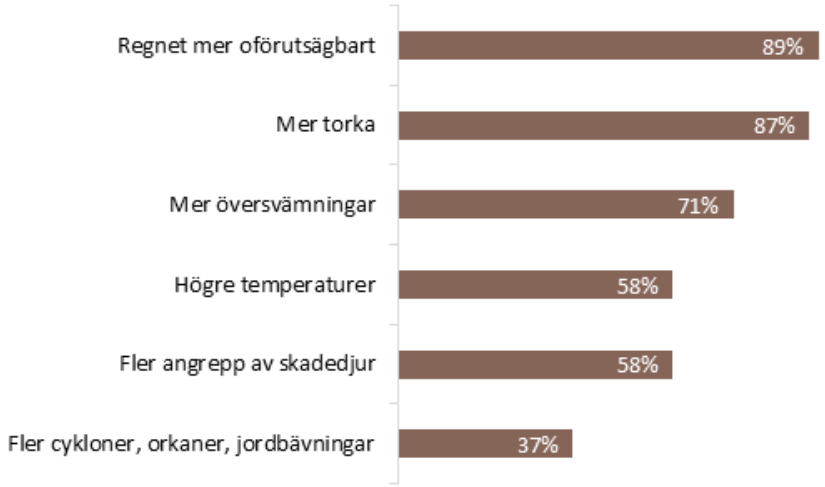

Figur 10: Konsekvenser av förändringar i klimatet enligt Bondebarometern

Organisationerna identifierade åtgärder för att mildra och hantera klimatförändringarnas effekter, till exempel att gå över från konventionellt jordbruk till trädjordbruk (agroforestry) och andra hållbara odlingsmetoder. Sådana metoder kan skydda jorden vid översvämningar, skapa bättre odlingsmöjligheter trots långa perioder av torka och öka avkastningen från gårdarna så att inkomsterna ökar.

En annan viktig åtgärd som lyftes fram var att stödja bönder att starta och driva så kallade spar- och lånegrupper, där ett antal bönder som nekas kredit från vanliga banker kan spara och låna pengar till varandra. Grupperna kan öka böndernas tillgång till kapital, samt stödja dem att bredda sina inkomster genom att till exempel investera i nya projekt utanför jordbruket. Detta är en särskilt viktig insats för kvinnor, som har svårast att låna pengar.

Så genomfördes Bondebarometern

Under maj och juni 2021 skickade We Effect och Vi-skogen ut en enkät till medlemsbaserade bondeorganisationer i Afrika, Asien och Latinamerika som samarbetar med We Effect respektive Vi-skogen. 38 organisationer svarade på enkäten. Tillsammans samlar de 38 organisationerna 3,4 miljoner småskaliga bönder i totalt 20 länder.